

La Model reflexiona sobre el final del franquisme a l'exposició "I després de Franco, què?"

» La mostra s'emmarca en la commemoració del 50è aniversari de la mort del dictador i té com a objectiu reflexionar sobre els darrers anys del franquisme i les dinàmiques i projectes que es van impulsar, dins i fora del país, davant l'inevitable canvi que suposava la mort de Franco

» A la cinquena galeria de la model s'aborden l'agonia del dictador, la repressió final del règim i les reaccions internacionals que van marcar aquells dies convulsos. A la quarta galeria, es mostren les alternatives polítiques, socials i culturals que comencen a emergir des de mitjan anys seixanta: moviments que van obrir camí cap a la democràcia i que van transformar la societat espanyola

» A través d'instal·lacions audiovisuals, testimonis personals, documents històrics i elements simbòlics i des de múltiples perspectives, es convida a visitar un període decisiu de la història contemporània del nostre país

» L'exposició és gratuïta i estarà oberta al públic a La Model fins al 19 de juliol de 2026

» La mostra l'impulsa l'Ajuntament de Barcelona amb la col·laboració del Ministeri de Política Territorial i Memòria Democràtica, amb el comissariat d'Andreu Mayayo i José Manuel Rua i del Centre d'Estudis Històrics Internacionals de la Universitat de Barcelona (CEHI-UB)



Coincidint amb el cinquantè aniversari de la mort del dictador Francisco Franco, l'antiga presó de **La Model** es converteix en un espai per a la reflexió històrica amb l'exposició **I després de Franco, què? (1965-1975)**.

La mostra està impulsada per l'**Ajuntament de Barcelona** i compta amb la col·laboració del **Ministeri de Política Territorial i Memòria Democràtica**, mitjançant la Secretaria d'Estat de Memòria Democràtica, en el marc del programa *España en Libertad. 50 años*. El comissariat és dels historiadors **Andreu Mayayo i José Manuel Rua**, amb el suport del **Centre d'Estudis Històrics Internacionals de la Universitat de Barcelona** (CEHI-UB).

La mostra proposa un viatge a través dels **últims 10 anys del franquisme** i dels **projectes col·lectius** que van començar a prendre forma davant la mort del dictador, en un moment clau de canvi per al futur polític i social del país.

Amb una **mirada crítica i plural**, aborda qüestions fonamentals com la continuïtat institucional del franquisme, la lluita per les llibertats, el feminisme, els drets LGTBI, la llibertat d'expressió, el paper dels exiliats, la mobilització obrera i el desig de modernització i europeïtzació.

L'exposició s'organitza en **dues galeries que dialoguen entre si**. A la cinquena galeria de la Model, el visitant s'endinsa en l'**agonia del dictador**, la **repressió** final del règim i les **reaccions internacionals** que van marcar aquells dies convulsos. A la quarta galeria, la pregunta que dona títol a la mostra troba resposta en la presentació dels **projectes polítics i socials** que s'havien estat elaborant des de mitjan dècada dels seixanta i que maldaven per fer-se realitat un cop la presència física del dictador fos història. Aquests projectes col·lectius a l'exposició s'expliquen en quinze subapartats que permeten veure la **conquesta de la democràcia posterior a la dictadura** franquista com un procés polític, social i cultural ampli, plural i on res no estava escrit de bon començament.

Tot plegat es presenta a través d'**instal·lacions audiovisuals, testimonis personals, documents històrics i elements simbòlics** que permeten comprendre la complexitat d'una època decisiva per al desenvolupament contemporani del nostre país.

La mostra representa una oportunitat única per mirar enrere, **entendre el passat i reflexionar sobre els reptes del present i el futur**, revisitant un dels moments més decisius de la nostra història recent i convidant-nos a reflexionar sobre com les decisions d'ahir continuen condicionant el món d'avui.

L'exposició inclou **185 documents**, principalment imatges i documents gràfics: entre ells destaquen diverses fotografies de diferents actors i moments polítics rellevants; una secció dedicada a portades de diaris nacionals i internacionals; o documents rellevants com alguns extractes de sentències, manifestos o idearis de moviments destacats en la història recent del

país. A més, s'hi podran veure 15 fragments audiovisuals, que inclouen vídeos del NO-DO, imatges d'arxiu i peces del programa nord-americà Saturday Night Live.

Els fons exposats són de procedència molt diversa, destaca el treball d'investigació en arxius públics, documents de fons personals o materials de la Fundació Internacional Olof Palme. La Direcció de Patrimoni de l'Institut de Cultura ha adquirit també publicacions descatalogades.

L'exposició **“I després de Franco, què?” és gratuïta** i estarà oberta al públic a La Model entre el **15 de desembre de 2025 i el 19 de juliol de 2026**.

I després de Franco, què? (1965–1975), el àmbits

El 20 de novembre de 1975 Francisco Franco moria després d'una llarga agonia, a l'edat de 82 anys. El franquisme va ser una dictadura militar, de classe i d'inspiració feixista, legitimada per la victòria a la Guerra Civil (1936-1939) que va desfermar una violència sense aturador i una repressió dura i persistent. Mentre que la derrota militar de la II Guerra Mundial va significar la desaparició dels règims feixistes a Europa, la cristallització de la Guerra Freda (1947) va afavorir la supervivència del franquisme. Caldria esperar fins a la mort del Caudillo per albirar la possibilitat d'un canvi democràtic.

5a Galeria

Morir matant

Els últims anys del franquisme van estar marcats per un augment de la repressió. Davant l'augment de la contestació interna i externa, el Règim responia amb una violència extrema per mirar d'assegurar el seu futur. Execucions com les de Puig Antich o Heinz Chez, o els malaurats José Humberto Baena, Ramón García Sanz, José Luis Sánchez Bravo, Juan Paredes Manot (Txiki) i Ángel Otaegui, formen part d'aquest context.



El món ens mira i ens rebutja

La reacció internacional davant dels afusellaments va ser gairebé unànime. Davant d'aquestes últimes morts, la comunitat internacional va respondre amb la retirada de més d'una dotzena d'ambaixadors a Madrid. A més, es van convocar nombroses manifestacions de protesta a diverses ciutats europees, com París, Roma, Ginebra o Lisboa.

El Caudillo torna al 1946

La Dictadura, aïllada i repudiada internacionalment, va respondre amb un viatge al passat, convocant, l'1 d'octubre de 1975, una manifestació multitudinària de suport al Règim a la plaça d'Orient de Madrid.



A Franco no el deixen morir en pau

L'agonia de Franco va durar 39 nou dies, un dia per any de la seva llarga dictadura. Primer van intentar amagar-ne la gravetat. Després, a correueta, el van internar i el van mantenir amb respiració assistida a l'Hospital de la Paz. La família Franco i, molt especialment, el seu gendre, el marquès de Villaverde, van allargar l'agonia per maniobrar políticament a favor de persones de la seva confiança.

Les “Noticias del 5.º canal”

En un context de censura i repressió, les revistes d'humor com Por Favor van utilitzar la sàtira per qüestionar el discurs oficial. Jaume Perich va crear la secció “Noticias del 5.º canal” com a paròdia de la televisió estatal, que només d'un canal, controlat pel règim. Aquesta crítica irònica va tenir continuïtat en la revista Entreviú, tot i les sancions i segrestos que patien aquestes publicacions.

Rei per la gràcia de Franco

En el discurs d'investidura com a rei, Joan Carles I es va referir a Franco com una figura excepcional de la història d'Espanya. El nou monarca presideix seu primer Consell de govern com a successor del dictador.



4a Galeria

El franquisme sense Franco

Després de la mort del dictador, les institucions franquistes van intentar perpetuar-se a través de la monarquia designada per Franco. El règim es dividia entre reformistes i immobilitistes, però tots coincidien en una modernització autoritària sense democràcia.

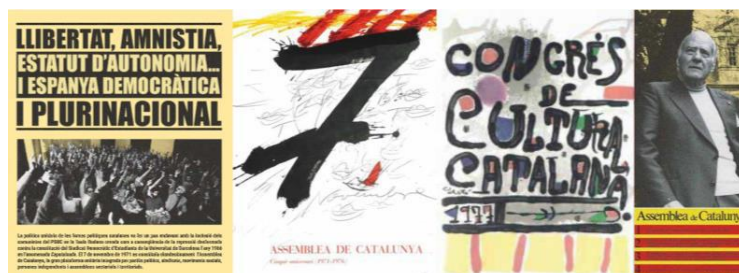


La democràcia dels comunistes i socialistes

El PCE i el PSUC van apostar per una via democràtica al socialisme i per l'entrada a Europa. Paral·lelament, els socialistes federals i el PSOE renovador defensaven un estat democràtic i plurinacional.

L'Assemblea de Catalunya i la unitat democràtica

L'Assemblea de Catalunya, formada el 1971, va ser una plataforma unitària de partits, sindicats i moviments socials que reclamava llibertat, amnistia i estatut d'autonomia.



El retorn de l'exili i l'emigració

Els exiliats republicans i els emigrants econòmics van contribuir a la lluita democràtica des de l'exterior i van participar en el teixit associatiu dels països d'acollida.

Europa i la pressió internacional

La Comunitat Econòmica Europea i diversos governs europeus van exigir la democratització d'Espanya. El desig d'integració europea va ser clau per a molts sectors democràtics.



La lluita sindical i obrera

Les Comissions Obreres i la Unió de Pagesos van liderar la mobilització laboral i rural contra el règim. La vaga de LAFORSA va esdevenir un símbol de resistència.

La dissidència dins l'exèrcit

La Unió Militar Democràtica, formada per oficials progressistes, va intentar evitar una intervenció militar contra la democratització.



El canvi dins l'Església

Després del Concili Vaticà II, sectors de l'Església es van distanciar del règim i van defensar els drets socials i el diàleg amb el marxisme.

La llibertat d'expressió i la cultura crítica

Malgrat la censura, van emergir publicacions, revistes satíriques i iniciatives culturals que van desafiar el discurs oficial.

El feminisme i els nous rols de gènere

El moviment feminista va trencar amb el model tradicional de dona imposat pel franquisme i va reclamar drets i visibilitat.



Els drets LGTBI i la fi de la repressió

El franquisme va perseguir l'homosexualitat amb lleis repressives. A partir de 1970 van sorgir els primers moviments d'alliberament LGTBI.

La joventut com a motor de canvi

Els joves reclamaven el dret de vot, la llibertat sexual i la participació política. Volien viure lliures i transformar la societat.

